

АНАЛІЗ ІСНУЮЧИХ ПІДХОДІВ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ДІАПАЗОНІВ ЗНАЧЕНЬ ФІНАНСОВИХ ПОКАЗНИКІВ

За наявності у теперішній час факторів, що спричиняють економічну кризу в Україні, багато підприємств різних галузей економіки знаходиться у кризовому стані, деякі з них – на межі банкрутства. За цих обставин важливого значення набувають питання проведення обґрунтованої оцінки фінансового стану підприємств, а також використання відповідного інструментарію фінансового аналізу. Для оцінки фінансового стану підприємств використовуються різноманітні фінансові показники, для більшості з яких в науковій літературі пропонуються відповідні оптимальні значення. Одним з недоліків таких оптимальних значень є те, що вони обґрунтовуються для закордонних підприємств та не враховують особливості української дійсності для суб'єктів господарювання. Результати аналізу пропонованих діапазонів значень у науковій літературі для розповсюджених показників, котрі використовуються для проведення фінансового аналізу діяльності підприємств, наведено у таблиці 1.

Таблиця 1

Пропоновані оптимальні значення фінансових показників

Показ- ник	Оптимальні значення показників, джерело, част. од.											
	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]	[7]	[8]	[9]	[10]	[11]	[12]
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
а	≥1	1,5-2,5	2,0-2,5	≥2	>2	>1,5	≥2	≥2	1,2-1,5	≥1,8	>2	-
б	-	-	-	-	-	-	-	≤1	-	-	-	-
в	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	****
г	-	-	-	-	>0,2	**	-	-	-	≥0,05	-	****
д	0,6-0,8	-	≥1	≥1	-	***	-	≥1	0,7-0,8	≥0,5	0,9-1,1	-
ж	>0	-	0,25-0,3	≥0,2	-	0,1-0,2	-	0,2-0,5	0,05-0,06	≥0,05	0,2-0,3	-
і	≤1	*	≥0,5	-	-	≥0,5	-	≥0,5	-	≥0,5	-	-
к	-	-	-	-	-	**	-	-	-	≥0,01	-	-
л	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	****

а – коефіцієнт поточної ліквідності; б – співвідношення позикового та власного капіталу; в – питома вага нерозподіленого прибутку у загальній вартості активів; г – рентабельність продажу за валовим прибутком; д – коефіцієнт швидкої ліквідності; ж – коефіцієнт абсолютної ліквідності; і – коефіцієнт фінансової автономії; к – рентабельність продажу за чистим прибутком; л – співвідношення валового прибутку та собівартості реалізованої продукції; * - залежить від виду діяльності; ** - збільшення – позитивна тенденція; *** - необхідно аналізувати фактори впливу; **** - залежить від галузі та виду діяльності

Спираючись на отримані результати аналізу, пропонуються такі оптимальні значення з урахуванням особливостей української економіки. Так, для коефіцієнта поточної ліквідності діапазоном прийнятних значень вважати значення від 1,5 до 2,5 част. од. Суттєво ж високі значення такого показника свідчать лише про те, що у підприємства наявні значні за вартістю оборотні засоби, котрі неефективно використовуються підприємством та які значно за вартістю перевищують розміри короткострокових зобов'язань. Для коефіцієнта швидкої ліквідності діапазоном прийнятних значень вважати значення від 0,7 до 0,8 част. од. Суттєво ж високі значення такого показника свідчать лише про те, що у підприємства наявні значні за вартістю грошові кошти, цінні папери та дебіторська заборгованість, котрі неефективно використовуються підприємством. Для коефіцієнта абсолютної ліквідності оптимальним вважати значення, якщо воно знаходиться у діапазоні від 0,2 до 0,5 част. од. Значення такого показника, що суттєво перевищують 0,5 част. од., свідчать, що у підприємства наявні значні за обсягами грошові кошти, які нераціонально та неефективно використовуються підприємством. Для коефіцієнта фінансової автономії прийнятними вважати значення, які входять у діапазон від 0,6 до 0,7 част. од. Щодо показників рентабельності діяльності промислових підприємств України, доцільно зазначити, що вони мають тенденцію до зниження та знаходяться на рівні 2-

10% [13], які за своєю сутністю є незначними. Отже, пропонується встановити такі оптимальні значення для показників рентабельності, що аналізуються: для показника рентабельності продажу за валовим прибутком оптимальними вважати діапазон значень від 0,1 до 0,2 част. од., що мають тенденцію до збільшення, тобто перевищують 20 %; для показника рентабельності продажу за чистим прибутком – діапазон від 0,08 до 0,12 част. од., що мають тенденцію до збільшення, тобто перевищують 12%. Для співвідношення валового прибутку та собівартості реалізованої продукції – від 0,1 до 0,25 част. од., що мають тенденцію до збільшення, тобто перевищують 25%. Для питомої ваги нерозподіленого прибутку у загальній вартості активів підприємства пропонується оптимальними значення показника від 0,1 до 0,2 част. од., що мають тенденцію до збільшення. Для співвідношення позикового та власного капіталу пропонується діапазон значень від 0 до 1 част. од. [14].

Список літератури:

1. Положення про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації, затверджене Наказом Міністерства фінансів України та Фондом державного майна України від 26.01.2001 № 49/121, зі змін. та доп. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0121-01>
2. Порядок проведення оцінки фінансового стану бенефіціара та визначення виду забезпечення для обслуговування та погашення позики, наданої за рахунок коштів міжнародних фінансових організацій, затверджений Наказом Міністерства фінансів України від 01.04.2003 № 247, зі змін. та доп. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0315-03>
3. Методичні рекомендації по аналізу фінансово-господарського стану підприємств та організацій (Лист Державної податкової служби від 27.01.1998 № 759/10/20-2117) зі змін. та доп. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://lawua.info/bdata2/ukr2792/index.htm>
4. Методичні рекомендації щодо проведення аналізу фінансового стану підприємства-боржника при отриманні відстрочок (розстрочок) (Лист Державної податкової служби від 15.06.1998 № 7141/10/20-0017) зі змін. та доп. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://lawua.info/jurdata/dir300/dk300964.htm>
5. Фомин Я.А. Диагностика кризисного состояния предприятия / Я.А. Фомин. – С.: ЮНИТИ-ДАНА, 2003. – 349 с.
6. Методичні рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства, затверджені Наказом Міністерства економіки України від 19.01.2006 № 14, зі змін. та доп. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uazakon.com/big/text1518/pg1.htm>
7. Найденов Н.Д. Инструменты повышения финансовой устойчивости предприятия в условиях его банкротства: Монография / Н.Д. Найденов, А.В. Румянцев, Л.Г. Лиханова. – Сыктывкар, 2006. – 248 с.
8. Шеремет А.Д. Методика финансового анализа / А.Д. Шеремет, Р.С. Сайфулин. – М.: ИНФРА-М, 1996. – 176 с.
9. Ушвицкий Л.В. Совершенствование методики анализа платежеспособности и ликвидности организаций / Л.В. Ушвицкий, А.В. Савцова, А.В. Малеева; Л. И. Ушвицкий, А.В. Савцова, А.В. Малеева // Финансы и кредит. – 2006. – № 15. – С. 57.
10. Оржак О.С. Влияние отраслевых особенностей на оценку кредитоспособности предприятий / О.С. Оржак [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://afdanalyse.ru/publ/finansovyj_analiz_ocenka_kreditosposobnosti/vlijanie_otraslevykh_osobennostej_na_ocenku_kreditosposobnosti_predpriyatij/29-1-0-287
11. Методика анализа финансового состояния предприятия, разработанная фирмой «Альт-Инвест» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.studfiles.ru/preview/2098662/>
12. Стыгарь А. Рентабельность продаж (маржа) и торговая наценка / А. Стыгарь // Сборник статей «Анализ эффективности товарных категорий и брендов компании» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://s-tigers.com.ua/2013/09/21/rentabelnost_prodz/
13. Т. Василишин. Аналіз сучасного стану машинобудівної промисловості України та визначення основних проблем її розвитку / Т. Василишин // Галицький економічний вісник. – 2013. – №4(43). – С.10-20.
14. Куцинська М.В. Обґрунтування та побудова функцій належності в нечітко-логічній моделі оцінки фінансового стану підприємства та ризику настання його банкрутства / М.В. Куцинська, О.А. Паршина, В.Г. М'ячин // Вісник Одеського національного університету. Серія: Економіка. – 2016. – Том 21. – Випуск 6(48). – С. 86-91.